

K. UDVARI KATALIN*
**TEHETSÉGGONDOZÁS KODÁLY SZELLEMÉBEN A HAZAI
KÖZOKTATÁSBAN**

30 órás akkreditált tanári tovább-képzési program

A képzés helyszíne: ELTE BTK Zenei Tanszék

1088 Budapest, Múzeum krt. 4/F.

I. A képzési program kidolgozásának előzménye

● Kodály-Nemesszeghy Lajosné, az alapító igazgató társaságában, a régi, Erkel utcai iskola udvarán.

„A zenei nevelés igazi eredményei csak évtizedek múltán érzékelhetők nagyobb mértékben. Addig is minél többen, minél többször énekeljenek fiatalok, felnőttek.” (Kodály Zoltán, 1964)¹

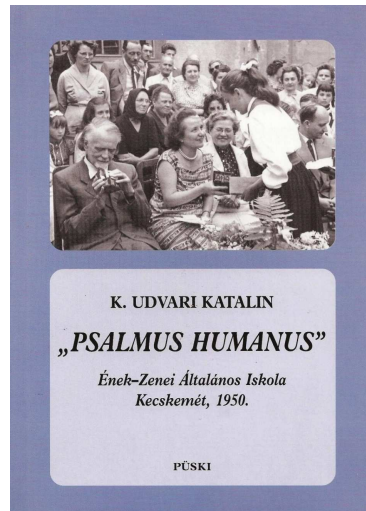
A Psalmus Humanus Művészetpedagógiai Egyesület a megalapításakor, 15 évvel ezelőtt, működésének céljaként fogalmazta meg „Kodály Zoltán zenepedagógiai hagyományának ápolását, és a közoktatásban való hasznosításának elősegítését.”

Ennek jegyében terveztük meg és állítottuk össze először 2010-ben, majd második alkalommal 2016-ban *Tehetséggondozás Kodály szellemében* elnevezéssel 30 órás, akkreditált, tanár-továbbképzési programunkat, az ELTE BTK Zenei Tanszékével együttműködve.

Milyen esemény indította el a képzési program kidolgozását?

Egy Kodály Zoltán emlékére meghirdetett szakalapítványi felhívás, 1998-ban, ami az ének-zene tagozatos iskolák több évtizedes nevelő-oktató munkájának történeti összegezését kérte. Jómagam „A végzett növendékek utóélete” témakörben készítettem el dolgozatomat „*A legelső voltunk*” címmel, és nagy öröömre és meglepetésemre, az országos pályázat első díját nyertem el.

¹ HELTAI NÁNDOR: „Szívébe fogadott Kecskemét” Kodály és szülővárosa. 1982. 136.old.

K. UDVARI KATALIN

„PSALMUS HUMANUS”

*Ének-Zenei Általános Iskola
Kecskemét, 1950.*

PÜSKI

Az összegyűjtött anyag „*Psalmus Humanus*” *Ének – Zenei Általános Iskola Kecskemét, 1950.* címmel, könyv formájában is megjelent 2000-ben, az iskola megalapításának 50. évfordulója tiszteletére, a PÜSKI KIADÓ gondozásában

A zenepedagógia-történeti kutatómunka során számos kiváló szakemberrel kerültem kapcsolatba, és általuk, évek óta eredményesen működő, ám mégis csak szűk körben ismert művészetpedagógiai műhelyekről szerezhettem tudomást.

Ezután a következő kérdés foglalkoztatott: hogyan lehetne munkájukra szélesebb körben is felhívni a figyelmet?

Kodály egykori iskolámban tett óralátogatásai ehhez például szolgáltak.

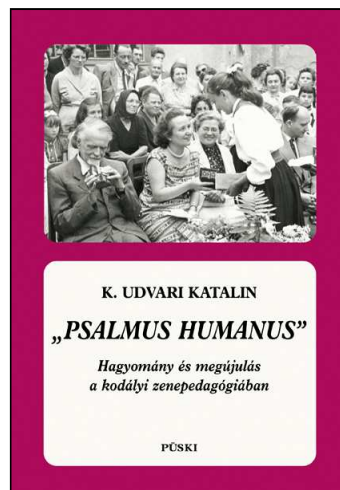
Feljegyzések, valamint volt tanáraink visszaemlékezései őrizték meg Kodály Tanár úrnak az iskolai óralátogatásokhoz fűződő munkamódszerét, miszerint énekóráinkat végighallgatta, és csak az óralátogatást követően, az órát tartó tanár jelenlétében nyilvánított véleményt, ezzel alkalmat adva a jelenlévők közötti szakmai véleménycserére.

Kodály tanár úr az ének óránkat hallgatja, Kecskemét, 1955. december

Ennek mintájára hospitálás jellegű látogatásokat iskolatársammal 2000 és 2001 fordulóján: „*A Kodály-módszer adaptációs lehetőségeinek keresése az ezredfordulón*” címmel. Mindig a saját iskolájukban és környezetükben mutattuk be a korábban kiválasztott művészetpedagógiai műhelyeket, nyolc szakmai nap keretében. Véleményezésre a legmagasabb szintű szakmai grémiumot kértük fel, többek között (abc-sorrendben): dr. Barkóczi Ilonát, az ELTE BTK

szerveztünk egy volt

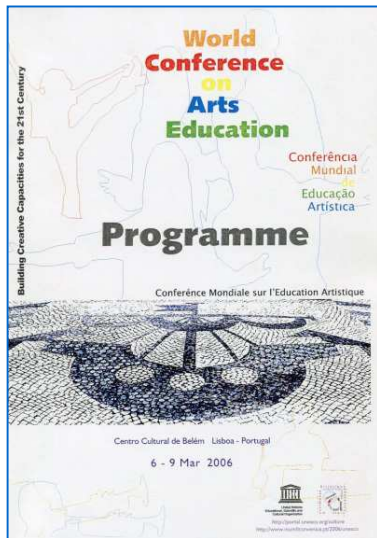
Pszichológiai Intézetének emeritus professzorát, Erdei Pétert, a Kecskeméti Kodály Intézet igazgatóját, Gadányi Györgyöt, a Képzőművészeti Egyetem tanárát, Laczó Zoltánt, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem docensét, zenepszichológust, Szőnyi Erzsébetet, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem tanszékvezető egyetemi tanárát, valamint dr. Vekerdy Tamást, a Pedagógus-továbbképzési Módszertani és Információs Központ Alternatív Igazgatóságának igazgatóját. A Psalmus Humanus program védnökségét Falvay Sándor zongoraművész, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem akkori rektora vállalta fel.

A bemutatók megvalósítását a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és az Oktatási Minisztérium támogatta. A művészetpedagógiai műhelyek látogatásainak tapasztalatai egy újabb kiadványban kerültek összefoglalásra és dokumentálásra: **„Psalmus Humanus” Hagyomány és megújulás a kodályi zenepedagógiában** címmel, ami ismételten a PÜSKI KIADÓ jóvoltából jelent meg, 2002-ben.

A több éves közös munka során megismert és a kodályi zenepedagógia iránt elkötelezett szakemberekkel, **Psalmus Humanus elnevezéssel 2002 tavaszán megalapítottuk Művészetpedagógiai Egyesületünket.** Az Egyesület tagjai a művészeti nevelés széles palettáját képviselik, óvodától az egyetemig, és általában több diplomával rendelkeznek.

Még ebben az évben Solymosi Tari Emőke zenetörténész tanár meghívást kapott az International Society for Music Education – ISME 2002. augusztus 11. és 16. között a norvégiai Bergenben tartott konferenciájára, Psalmus Humanus integrált művészetpedagógiai programunk bemutatására, és ide már magával tudta vinni Fehér Anikónak, a DUNA TELEVÍZIÓ munkatársának az egyesület munkájáról ***Psalmus Humanus: „Megmarad a fatörzs, csak új lombot kap.” (Kodály Zoltán)*** címmel készített 40 perces dokumentumfilmjét.

Egyesületünk megalakulása óta a ***kodályi zenepedagógia jelentőségét*** művészeti nevelési konferenciák és szakmai napok rendezésével, könyvkiadványokkal igyekszik széles körben ismertté tenni. Nemzetközi konferenciákon vettünk részt, többek között két alkalommal ISME-konferencián (Bergen /Norvégia, Kuala Lumpur/Malajzia), a Nemzetközi Kodály Szimpóziumon (Leicester/Anglia), a Litván UNESCO Nemzeti Bizottság Európai és Észak-amerikai Térség Előkészítő Regionális Konferenciáján (Vilnius/Litvánia), majd az UNESCO 1. Művészeti Nevelési Világkonferencián (Lisszabon – Portugália): mindegyiken Solymosi Tari Emőke zenetörténész tanár képviselte egyesületünket, itthon pedig folyóiratokban megjelent újságcikkekkel, rádió interjúkkal népszerűsítette az Egyesület szakmai munkáját.

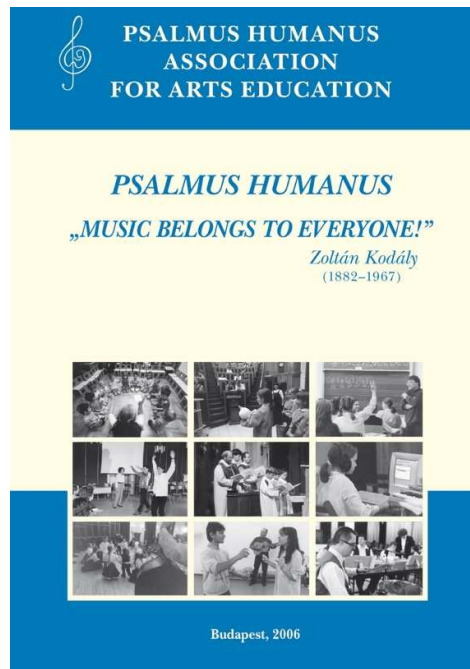
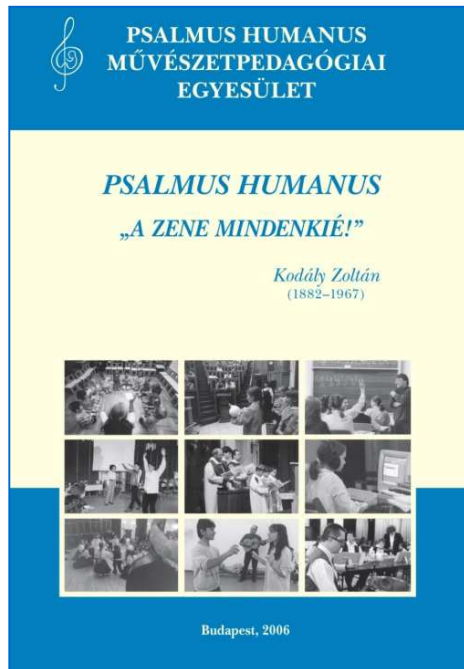
A konferencia *Advocacy, Social, Cultural and Economic Impact, Teacher's Training, Teaching methods / New pedagogies, Children with Special Needs, New Media és Partner-ships* elnevezésű szekciói közül a **Teaching methods / New pedagogies** elnevezésű szekcióban mutatta be Solymosi Tari Emőke egyesületi tagunk a Psalmus Humanus integrált művészetpedagógiai programot.

Dr. Bodnár Gábor egyesületi tagunk, aki a 2. UNESCO Művészeti Nevelési Világkonferenciának (Szöul) volt a meghívott résztvevője és programunk képviselője, az ELTE BTK Zenei Tanszékének vezetőjeként 2015 decembere óta biztosítja a képzési programunk helyszínét és megvalósításának zavartalan körülményeit.

2006-ban 60 perces magyar nyelvű DVD filmet készítettünk „A zene mindenké!” (Kodály Zoltán) címmel, és 2007-ben elkészítettük a film angol, német és francia nyelvű változatát is a Magyar UNESCO Bizottság támogatásával. 2008 óta veszünk részt a Magyar Géniusz Tehetséggondozó Programban, majd később a Magyar Tehetséggondozó Szervezetek Szövetségének munkájában.

A „*Tehetséggondozás Kodály szellemében a hazai közoktatásban*” 30 órás akkreditált tanár-továbbképzési programunk összeállításánál csak a gyakorlatban már kipróbált, és évek óta eredményesen működő modell értékű pedagógiai módszereket vontunk be a képzésbe, Iránytűként tekintettünk az 1968 és 1972 között, Kodály Zoltánné jelentős erkölcsi és anyagi támogatásával készült, és Barkóczi Ilona–Pléh Csaba professzorok által vezetett, pszichológiai hatásvizsgálat megállapításaira. (Többen tettek számunkra megjegyzést, hogy a vizsgálat megállapításai mára már idejét múltak és nem érvényesek. De ez helytelen megállapítás, mivel tudomásunk szerint ez a mai napig a legnagyobb léptékű hazai vizsgálatsorozat, és a *zenének, valamint a zenei nevelésnek az evolúció, illetve az egyedfejlődés, valamint a személyiség-fejlődés során betöltött szerepében az elmúlt néhány évtized jelentéktelen időszak.*)²

² BARKÓCZI ILONA–PLÉH CSABA: *Kodály zenei nevelési módszerének pszichológiai hatásvizsgálata*. Kiadta a Kodály Zoltán Zenepedagógiai Intézet megbízásából a Bács Megyei Lapkiadó Vállalat, 1978. (Könyvtárosi forgalomba nem került.)

A vizsgálat sorozat zenei és nem zenei tagozatos osztályok, magas és alacsony szociális státusú tanulók fejlődését vizsgálta négy éven keresztül, többek között követve az intellektuális terület eredményeit, a kreativitás képességének az eredményeit, stb.

A 2004-ben a Psalmus Humanus Egyesület által rendezett Országos Művészeti Nevelési Konferencián Barkóczi Ilona professzor asszonyt is felkértük előadónak, aki beszámolt az általa vezetett kecskeméti pszichológiai vizsgálatokról.

Igen fontosnak tűnt a következő megállapítása: (...)
„Számunkra mégis talán a legfontosabb tanulság volt az, hogy a zenei képzés az alacsony státusú zenei osztályban az alacsony státus hátrányait igen sokban képes volt annyira kompenzálni, hogy a magas státusú és IQ-jú nem zenés osztály színvonalára emelte igen sok teljesítmény terén. Drámai volt viszont az alacsony, nem zeneis osztály lemaradása az egész idő alatt.”

Előadásában azt is megjegyezte, hogy a korábbi eredményeket megerősítette Sulyán Andrea, az ELTE PPK Pszichológia Tanszékének zenei képzettséggel is rendelkező hallgatója, akinek 2001-ben készült diploma munkájában bemutatott új vizsgálati eredmények teljes mértékben összhangban voltak a régi kecskeméti adatokkal.

És „ha két mérés eredménye 25 év elteltével, más életkorban, és más intelligencia, valamint más kreativitás teszttel mérve megismételhető, akkor azt bizony tényként kell elfogadnunk.”

Egyesületünk tanár-továbbképzési programjának újszerűsége abban foglalható össze, hogy a kodályi hagyományokat megőrizve és korunk társadalmi és nevelési kihívásaira is választ keresve, **differenciáltan kínál lehetőséget** az iskolai művészeti neveléshez, a közoktatás területén.

* Az írás az MMA „Mozgó dó...” A Kodály-koncepció értelmezése a XXI. században címmel 2017. november 14-én a PESTI VIGADÓBAN rendezett szimpóziumon elhangzott előadásnak bővített formája.

* A konferencia-előadásokról készülő kiadvány előkészületben, szerkesztés alatt.

A következő rész:

II. Tehetséggondozás Kodály szellemében a hazai közoktatásban –

tanár-továbbképzési program, és annak gyakorlati tapasztalatai

* **K. Udvari Katalin** gordonka és szolfézs tanár, a Psalmus Humanus Művészetpedagógiai Egyesület ([PSALMUS HUMANUS Művészetpedagógiai Egyesület](#)) alapító elnöke, a Kecskeméti Ének-Zenei Általános Iskola legelső osztályának volt növendéke